

מראי מקומות - פסחים

לב:

יכלה הגמרא לפרוץ כך אלא שכבר באופן אחר. והתוס' הרשב"א תירץ בשם ר"ת, שכוונת הגמרא היא כן, מה שאר מצוות שחייב בהם כרת, פטור בהם מן המזיד, אפילו אם עשה תשובה, מעילה שלא חייב בה כרת, אינו דין שיפטור בה מזיד אם עשה תשובה, (וראה בדבריו שביאר מדוע בשאר מקומות שהזכירו התוס' אין לומר כן).

והמהר"ם חלאוה פירש, שכך כוונת הגמרא, ומה שאר מצוות שחייב בהן כרת, פטר בהן את המזיד, אע"ג שעיקר חטאת כתובה בחייבי כרת, שהרי כל שזדונו כרת שגגתו חטאת, מעילה שאין בה כרת, לא כל שכן (ואף שכאן לא מדובר על קרבן חטאת, מכל מקום שם קרבן אחד הוא).

ד. ואמר ליה מאי ניחותא דרבה רב ששת שדו ביב נרגא יש לתמוה, שאם כן, מדוע מתחילה השיב לו כן, הלא ידע שרבה רב ששת שדו ביה נרגא. ובשפת אמת האריך לפרש שמה ששדו ביה נרגא אין זה תיובתא גמורה. וביאר, שמה שסובר רבי שמעון שחייב מלקות בכל שהוא, לאו דוקא מלקות, אלא אף מיתה בידי שמים, ורק כרת בעי כזית. ולפי זה יש לומר שמה שאמרו בברייתא 'תאמר במעילה דחייב בה פחות מכזית', רבי שמעון היא, הסובר שאף בכל שהוא חייב מיתה בידי שמים. ומה שהקשו רבה רב ששת, הוא משום שלא מצינו מי שסובר שהמזיד במעילה במיתה אלא רבי, ואם גם רבי שמעון סובר כך, היה לתנא להביאו בשם רבי שמעון שקדם לרבי. אולם אין זה תיובתא גמורה, שהרי יתכן לומר שהתנא של הברייתא סובר כרבי בזה וכרבי שמעון בזה, ולכך חייב מיתה במעילה גם על פחות מכזית.

א. אמר אביי רבי אליעזר בן יעקב ורבי עקיבא ורבי יוחנן בן נורי כולהו סבירא להו וכו' כתב המהר"ם חלאוה, שאין כוונת אביי לומר שרק התנאים הללו סוברים שחמץ בפסח אסור בהנאה, שהרי גם רבי יהודה ורבי שמעון סוברים כך, אלא שבא לברר במה חולקים תנאים אלו.

ב. ואין נתינה פחות משה פרוטה הקשו התוס', הרי בתרומה הדין הוא שחיטה אחת פוטרת את כל הכרי, אף על פי שכתוב 'תתן לו', הרי שיש נתינה אף שהיא פחות משה פרוטה. ותירצו, שכאן נאמר נתינה אצל תשלומין, ולכך צריך שיהיה שוה פרוטה, אבל בשאר מקומות אכן גם פחות משה פרוטה נקרא נתינה.

והמהר"ם חלאוה תירץ באופן אחר, שהדין שחיטה אחת פוטרת את הכרי, היינו רק לגבי דין טבל, שכל הכרי יצא מידי שם טבל, אבל מצוות נתינה לא קיים עד שיתן שוה פרוטה.

וכעין זה חילקו התוס' ר"ד (קידושין נח): והנודע ביהודה (תנינא יו"ד סי' ר"א ד"ה ואומר) והובאו דבריהם בשפת אמת.

ובתוס' הרשב"א כתב ש'חיטה אחת' לאו דוקא, וצריך שאכן יהיה בו שוה פרוטה, ומשמע מדבריו שאפילו לפטור את הכרי צריך שוה פרוטה, ושלא כהמהר"ם חלאוה.

ג. ומה שאר מצוות שחייב בהן כרת פוטר בהן את המזיד מעילה שאין בה כרת אינו דין שפטר את המזיד הקשו התוס', אדרבה, נאמר שהיא הנותנת, כיון שמעילה אינה חמורה כל כך, שהרי אין בה אלא מיתה, לכך יש כפרה במזיד, ואין להביא ראיה משאר מצוות החמורות שיש בהם כרת, ולכך דין הוא שלא תהא כפרה לזדונם. וכתבו, שאכן